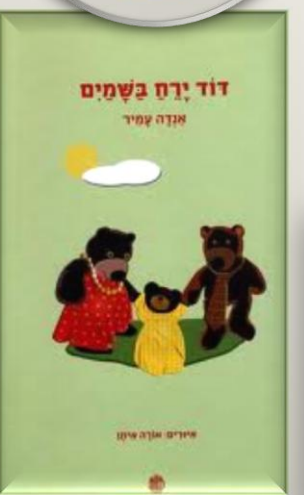
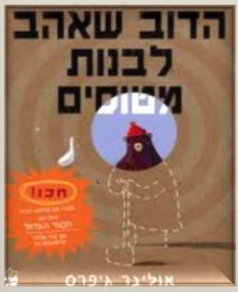

"מצעד הספרים"
ע"ש מרים רות
בגני הילדים
תשע"ב
עלון מס' 1:
שיתוף הורים
בקריאת ספרים

גננות יקרות,

ספרות ילדים היא אחת מאבני גידולו של כל ילד כיחיד. היא מעשירה את שפתו, מרחיבה את עולם מושגיו, מעניקה לו חוויות רגשיות, אינטלקטואליות ואסתטיות. הספרות מניחה אבני תשתית למכנה חברתי תרבותי משותף.

הספרות היא אנחנו,

מהותנו,

זהותנו האישית

זהותנו התרבותית-לאומית.

חשיבות גדולה נודעת לקריאה במסגרת המשפחתית ולהטמעתה באורח החיים, כחלק מתרבות הפנאי במשפחה. הבחירה בקריאה כחלק מבילוי מספקת צרכים אישיים, רגשיים ואסתטיים ותורמת לחיזוק הקשר בין הילד להוריו.

כדי שהקריאה תהפוך לאורח חיים יש צורך לרתום את ההורים, ולשתפם בחוויית הקריאה. יש לעודד את מעורבותם בקריאת ספרים בגן ובבית, מתוך אהבה ומחויבות רגשית. זאת על מנת שהקריאה תעשה כמעשה אינטימי רגשי ומסקרן.

תכנית "מצעד הספרים" היא הזדמנות פז לעידוד מעורבותם של ההורים בקריאת ספרים במסגרת הגן, או במסגרת המשפחתית. בעלון מוצעות מס' דרכים חווייתיות לשיתוף ההורים במעשה הקריאה. אשמח לקבל רעיונות נוספים, כמו גם תיעודים של מעורבות הורים בספריית הגן. את החומרים יש לשלוח אליי, לאחר קבלת אישור מההורים, לדוא"ל:

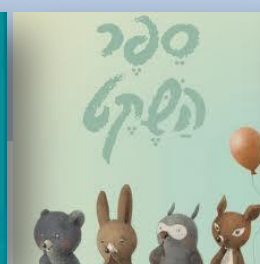
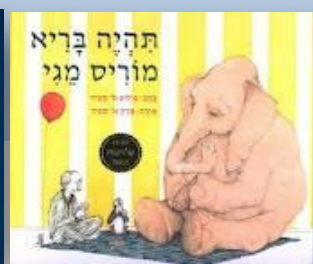
meravetu@education.gov.il

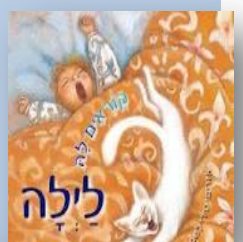
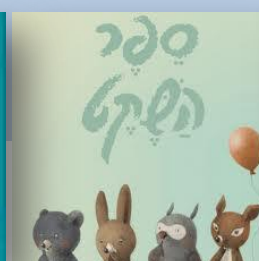
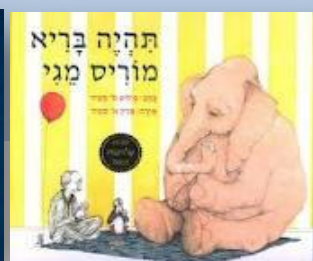
את החומרים אאסוף, ואשלח אליכם בעלון הבא שנושא: מפגש חוזר עם ספרים.

קריאה מהנה-

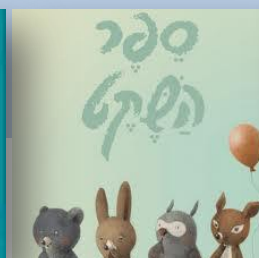
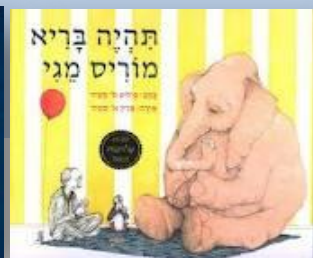
מירב תורגמן

מדריכה ארצית לשפה ואוריינות.

**"שיעורי הספרות החשובים ביותר, ואלה
שעושים את קורא הספרות הטוב, הם הסיפורים
לילד הקטן.
סיפורי אמא, סיפורי אבא.
ומי שמתכוון לפתוח עולם עשיר לפני הצעיר
כשיגדל, יתחיל בשירי הערש ובסיפורי היום-יום.
סיפורים שהומצאו בן רגע
וסיפורי אגדות עולם".
ס' יזהר**

תוכן העניינים

1. חשיפת ההורים לתכנית "מצעד הספרים"
מכתב להורים: הורים קוראים- על חשיבות קריאת ספרים לילדים
על ידי הורים
2. הצעה למפגש הורים-ילדים
3. מיזם "הורים קוראים"
4. מיזם: "משפחות מארחות סיפורים"
5. מבקרים בספריה הציבורית

1. חשיפת ההורים לתכנית "מצעד הספרים"

בגיל הרך ההורים הם הדמויות המשמעותיות ביותר בחיי הילדים על כן שיתופם בפעילות החינוכית בגן הילדים הוא חלק חשוב ומשמעותי. שיתוף זה יסלול דרך לבניית תהליך חינוכי שיקדם את הילדים וייצור תנאים אופטימליים למימוש הפוטנציאל הגלום בהם. על מנת לרתום את ההורים לקריאת ספרים, כדאי לשלוח אליהם מכתב המפרט את חשיבות קריאת הספרים, ומספר להם על התכנית (דוגמה למכתב כזה מצורפת בעמוד הבא). כמו כן, ניתן להזמין למפגש בגן, בו ייחשפו לתכנית. במפגש זה ניתן:

- להציג את הספרים המשתתפים בתכנית, ולהזמין את ההורים לעיין בהם.
- לקרוא את אחד הספרים, ולדון עם ההורים על דרכים מגוונות לקריאת ספרים (המלצות על דרך קריאת ספרים נמצאות בחוברת "מצעד הספרים" תשע"ב בפרק: איך נספר לילד? מגוון דרכים לספר סיפור).
- לשוחח על חשיבות קריאת ספרים לילדים (על חשיבות ספרות לילדים ניתן לקרוא בחוברת "מצעד הספרים" תשע"ב בפרק: תרומת הספר להתפתחות הילד).
- לקיים דיון על **בחירת ספרים**: כיצד בוחרים ילדים ספרים? במה הבחירה העצמאית של הילד תורמת לו ולמעשה הקריאה? מהי המשמעות של בחירה חוזרת באותו ספר?
- **זיכרונות ילדות**: להזמין את ההורים להעלות זיכרונות על חוויות השמורות בלבם בנוגע לספרים וסיפורים.
- להציג בפני ההורים את **ספריית הגן**: את מגוון הספרים המצויים בספרייה, את מגוון הסוגות, את הדרך בה ממוינים הספרים בספרייה ואת נהלי ההשאלה. כל זאת על מנת לעודד אותם להשתמש בשירותי ספריית הגן.
- להציג להורים **מיזמים** שונים שיתרחשו במהלך השנה וקשורים בספרים.
- להזמין את ההורים להציע רעיונות/פעילויות שונות הקשורות בקריאת ספרים.

הורים-קוראים

על חשיבות קריאת ספרים לילדים על ידי הורים
"הדרך לאדם קורא עוברת דרך ילד שקראו בפניו"
ד"ר אירן סבר

הורים יקרים,

במפגש הראשון של הילד עם הספר נטלים חלק שלושה שותפים:

ילד-ספר-מבוגר

קריאת סיפור של הורה לילדו יוצרת חוויה אינטימית וייחודית. חוויה זו היא אמצעי לביסוס ולחזוק קשר רציף ואמפאטי בין הורים לילדיהם. קשר זה חשוב ליצירת יחסי קרבה, פיתוח אמון ושיתוף פעולה. אלה עשויים לסייע לבניית התהליך חינוכי שיקדם את הילד ויצור תנאים אופטימאליים למימוש הפוטנציאל הייחודי שלו.

מחקרים רבים בדקו את תרומתה של קריאת ספרים לילדים על ידי הוריהם. מחקרים אלו מראים כי ישנה חשיבות לכמות הספרים וכן לתדירות הקריאה, אולם חשיבות גדולה יותר יש לאינטראקציה בין הילד להורה בעת הקריאה. קול, אינטונציה, קצב, מגע מלטף וקשר עין וכן התייחסות לתגובות הילד, מעצימים את החוויה והם חשובים לא פחות מתוכן הסיפור.

כאשר ההורה מספר לילד סיפור העוסק בעולמו הפנימי, הילד יכול להרגיש כי יש לו שותף בעולם הדמיון שלו, ואין הוא בודד ברגשותיו. בכך הוא מרגיש כי מבינים את חרדותיו, מצוקותיו ומשאלותיו. כמו כן, בקריאה בבית הקצב בדרך כלל נקבע ע"י הילד אשר יכול לעצור את ההורה ולהביע תחושות, רעיונות וגם לחזור על מילים, משפטים וקולות.

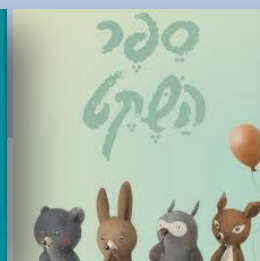
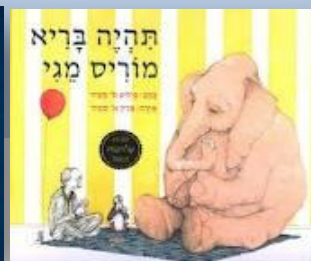
הקשר **ילד-ספר-גננת** הוא קשר פורמאלי שמתרחש בסביבת הגן. בסביבה זו הילד צריך להתמודד עם הרעיון הקולקטיבי: הספר אינו סיפורו הפרטי, אלא הספר של הגן והסיפור מושמע לכל ילדי הגן או לקבוצת ילדים. יחד עם זאת, השאלת ספרים מספריית הגן יוצרת ההזדמנות בה ההורה, הקורא את היצירות באוזני הילד, נפגש עם אותם הספרים שהגננת קוראת ושילדו מכיר מן הגן. באופן זה נוצר עולם מלא אסוציאציות לכל הנוגעים בדבר:

ספר-הורה-ילד-וגננת .

השנה גננו משתתף בתכנית "מצעד הספרים" ע"ש מרים רות.

במסגרת תכנית זו, יכירו הילדים 20 ספרי ילדים איכותיים. בחודש מאי יערכו בחירות בגן, בהן ייקבע "הספר האהוב על ילדי הגן". נשמח לשיתוף פעולה שלכם בקריאת הספרים לילדים, כמו כן ביוזמות ורעיונות שונים הקשורים בספרים.

תודה מראש על שיתוף הפעולה- צוות הגן.

2. הצעה למפגש הורים-ילדים הספר: "אני אוהב" - יהונתן גפן

במליאה הגננת:

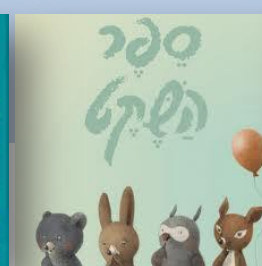
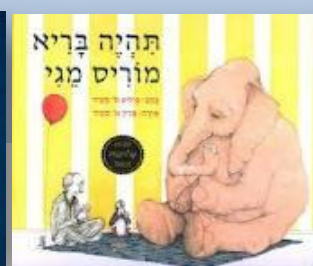
- תקרא את השיר "אני אוהב" - יהונתן גפן.
- תספר על היוצר.
- תעמוד על ההבדלים בין ספר זה המכיל שיר, לבין ספר אחר בו כתוב סיפור.
- תבקש מהילדים ומהוריהם להתייחס לאיורים - כל שורה בשיר מאירת בעמוד נפרד בעל גודל שונה.
- תציג את ספר השירים: "הכבש השישה עשר" אשר נכתב על ידי יהונתן גפן בשנת 1978. ניתן להראות את השיר "אני אוהב" בספר זה- ולעמוד על ההבדלים בינו לבין הספר המאוייר. כדאי לשאול את ההורים והילדים על שירים נוספים המוכרים להם מתוך הספר.
- ניתן לקרוא את השיר: "איך שיר נולד" (מתוך הספר: "הכבש השישה עשר"), ולשיר אותו בליווי תנועות.
- תחלק את הילדים והוריהם לקבוצות קטנות.

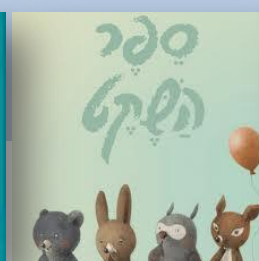
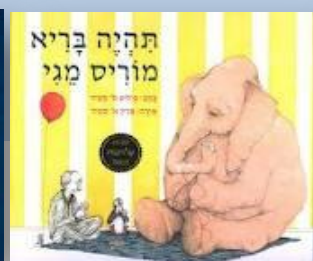
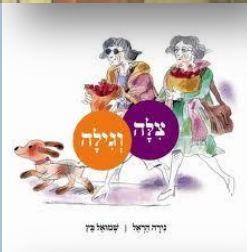
בקבוצה:

- הורים וילדים יקבלו דפים בגדלים ובצורות שונות, חומרי יצירה מגוונים וכלי כתיבה.
- כל אחד מהשותפים בקבוצה יספר על הדבר אותו הוא אוהב: בגן, בבית ובכלל.
- כל אחד משותפים יכתוב את הדבר אותו הוא אוהב ויאיר בהתאם.
- חברי הקבוצה ייצרו שיר משותף מהדברים אותם כתבו, ויחברו את הדפים לספר.

במליאה:

- כל קבוצה תקרא את השיר שחיברה, ותציג את הספר המאוייר.
- ניתן לשיר את השיר "אני אוהב".
- הספרים יוצגו בספרית הגן לעיון חפשי של הילדים.

3. מיזם: "הורים קוראים"

אהבת הקריאה מתפתחת באופן לא מודע בקרב ילדים החשופים לסביבה קוראת. על מנת לעודד את ההורים למעורבות בהרגלי הקריאה של ילדיהם ניתן להזמין לגן לקרוא סיפור לקבוצת ילדים:

- יש לקבוע זמן מיוחד למיזם. רצוי ביום שישי בבוקר על מנת לאפשר לכמה שיותר הורים להיות שותפים.
- כדאי לשלוח הודעה להורים בה לספר על מיזם "הורים קוראים", ולהזמין לקבוע מועד בו יגיעו לגן לקרוא סיפור לקבוצת ילדים.
- ניתן לתלות רשימה בלוח המודעות בגן, בה יכתבו ההורים את הזמן הנוח להם להגיע לגן.
- רצוי לצלם את ההורים בזמן קריאת הסיפור לקבוצה.
- כדאי להכין תעודת "הורה-קורא" לכל הורה שהשתתף במיזם, ולצרף את התמונה שצולמה.

ניתן לאפשר להורים לקרוא ספרים מתוך מבחר הספרים המשתתפים ב"מצעד הספרים", אולם חשוב לעודד אותם לבחור בכל ספר אחר שירצו.

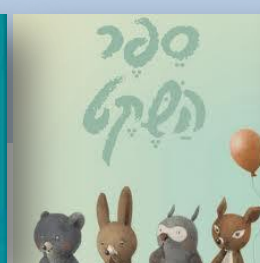
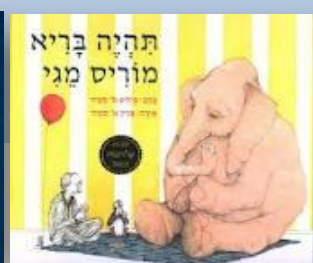
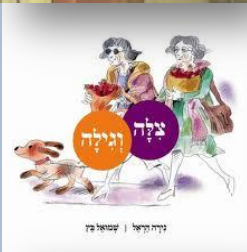

4. מיזם: "משפחות מארחות סיפורים"

"משפחות מארחות" הוא מיזם המתבסס על מפגש קבוצתי של ילדים. המפגש מתרחש אחת לחודש בשעות אחר הצהריים בביתו של אחד מחברי הקבוצה (בכל חודש בביתו של ילד אחר). ניתן לבסס את המפגשים הקבוצתיים על ספר המשתתף במצעד הספרים, או ספר אחר כמובן.

על הגננת לחלק את הגן לקבוצות בנות 5-6 ילדים, ולסייע למשפחה בהכנת המפגש:

- **בחירת ספר** - על המשפחה לבחור ספר בו יעסוק המפגש.
- **פעילויות מושכלות** - על המשפחה לתכנן פעילויות מושכלות שייערכו בעקבות הספר.
- **הכנת הזמנות** - על המשפחות להכין הזמנה לחברי הקבוצה ולחלקה בגן.
- **תיעוד** - על המשפחה לתעד את המפגש בכל אמצעי שיבחרו.
- **הצגת המפגש בגן** - הגננת תבחר מועד בו יציגו הילדים המארחים את המפגש שנערך בביתם. כדאי לבקש מהילדים להציג את הספר שבחרו ולספר מדוע בחרו בספר זה. כמו כן, יציגו את התיעוד שהכינו.

5. מבקרים בספריה הציבורית

קריאת ספרות יפה מועברת מהורים לילדיהם כמעשה בעל ערך תרבותי. ביקור בספריה הציבורית יהפוך מעשה זה להרגל, מנהג, אורח חיים וחלק מתרבות הבית. שימוש בשירותי הספרייה יצור סיטואציות משותפות להורים וילדיהם שיאפשרו את הגברת מעורבותם של ההורים כמספרים, מפעילים, בוחרים ומיעצים. כמו כן, הביקור בספרייה יחשוף את ההורים והילדים למגוון ספרותי רחב, ולסביבה מטפחת בה הקריאה היא חלק מתרבות הפנאי.

ביקור בספריה הציבורית:

- יצירת קשר עם הספרייה ותאום מפגש.
  - **הכנת הילדים למפגש** - רצוי לספר להם על מבנה הספרייה ועל בעלי התפקידים. כמו כן לבקש מהם להעלות השערות לגבי הדברים שייראו שם, ושאלות שירצו לשאול את הספרנית.
  - **במפגש** - להכיר לילדים את הספרייה: היכן ממוקמים ספרי הילדים ומהו אופן המיון שלהם.
- לקיים שיחה על חוקי ההתנהגות בספריה, וחוקי השאלת הספרים.

לקרוא סיפור- ניתן לבחור בסיפור "אריה הספרייה"- **מישל**

קנודסן.

- **פתיחת "כרטיס קורא"** - רצוי לפתוח "כרטיס קורא" לגן. מדי שבוע לבקש מילד אחר לגשת לספרייה הציבורית יחד עם הוריו ולבחור ספר קריאה עבור ילדי הגן. הילד יספר לילדי הגן על תהליך שאילת הספר- מי ביקר איתו לספריה? כיצד נבחר הספר? מדוע נבחר הספר? ועוד. במהלך השבוע הספר ייקרא בפני הילדים, ויוצג בספרייה הגן. בתום השבוע- יוחזר הספר על ידי ילד אחר, שיבחר ספר חדש.

